

UNDP

United Nations Development Programme / FNs utviklingsprogram

1. Fakta

Type organisasjon: Frivillig finansiert fond

Etableringsår: 1965

Hovedkvarter: New York

Antall landkontorer: 135

Leder: Helen Clark (New Zealand)

Datoer for styremøter 2014: 27.–31. jan., 23. juni – 4. juli (årsmøte), 2.–5. sept.

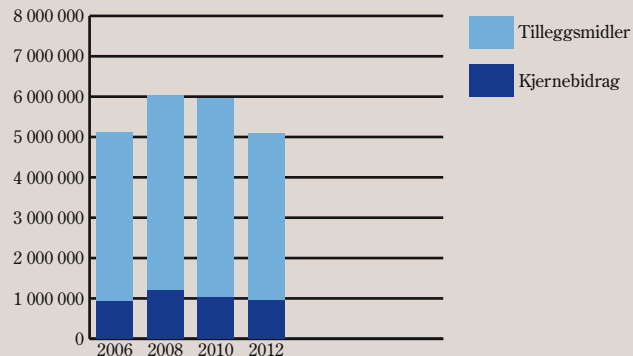
Norsk styreplass: Styremedlem 2013–2017

Antall norske ansatte: 34

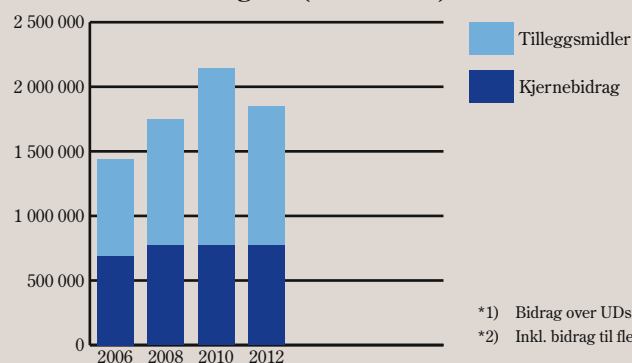
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Internett: www.undp.org

Totale inntekter (1000 USD)

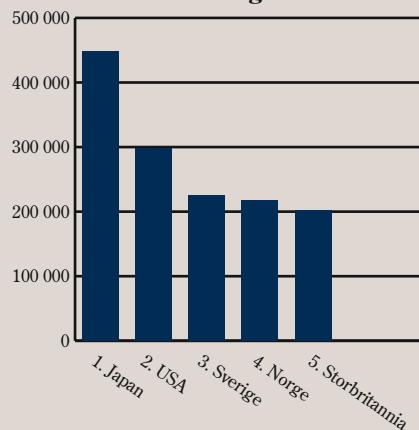
Norske bidrag^{*1)*2)} (1000 NOK)

*1) Bidrag over UD's budsjettområde

*2) Inkl. bidrag til flergiverfond administrert av UNDP

De fem største giverne i 2012 (1000 USD)

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

FNs utviklingsprogram (UNDP) er det største av FNs fond og programmer med et utviklingsmandat og har virksomhet i 166 land. I henhold til langtidsplanen for 2014–2017 er UNDPs visjon å bistå land i å utrydde fattigdom og betraktelig redusere ulikheter og ekskludering gjennom å satse på sju hovedmål:

- Inkluderende og bærekraftig vekst og utvikling, som bidrar til å skape sysselsetting og livsgrunnlag for fattige og ekskluderte
- Sterkere systemer for demokratisk styresett, som møter folks forventninger om deltakelse, utvikling, rettsstatsprinsipper og ansvarliggjøring
- Sterkere institusjoner for å bidra til universell tilgang til grunnleggende tjenester
- Raskere fremskritt for å redusere ulikhet mellom kjønnene og fremme kvinners stilling
- Styrke lands evne til å redusere sannsynligheten for konflikt og redusere risikoen for naturkatastrofer, inkludert katastrofer forårsaket av klimaendringer
- Tidlig gjenoppbygging og rask tilbakevending til bærekraftige utviklingsmønstre etter konflikt og katastrofer
- Bidra til at utviklingsdebatt og – tiltak som prioriterer fattigdom, ulikhet og ekskludering

Fremme av likestilling, miljøhensyn og menneskerettigheter er ivarettatt både gjennom eksplisitte mål og som tverrgående tilnærminger i den strategiske planen.

UNDPs rolle er primært å bistå land i utvikling av kunnskap, kapasitet og politikk. UNDP er en viktig aktør i diskusjonene som definerer den internasjonale utviklingspolitiske agendaen, ikke minst i prosessen med å utvikle nye, globale utviklingsmål som skal erstatte FNs tusenårsmål fra 2015. UNDPs administrator, som er tredje øverste leder i FN, er også leder for FNs utviklingsgruppe (UNDG) som samler alle FN-organisasjonenes ledere. UNDP har et særlig ansvar for koordinering av FN-systemets utviklingsaktiviteter på landnivå, og har en viktig støttefunksjon for andre FN-organisasjoner, ikke minst gjennom forvaltning av flegiverfond for felles FN-initiativ.

UNDP utgir årlig den uavhengige rapporten om menneskelig utvikling, Human Development Report. Anbefalinger og funn fra de globale, regionale og nasjonale rapportene blir brukt i politikktutforming og utviklingsstrategier verden over.

Oppnådde resultater i 2012

I tråd med styrets vedtak har UNDP lagt frem en samlet resultatrapport for perioden 2008–2012. Rapporten er i stor grad basert på landkontorenes egenrapportering om fremgang i henhold til forventede resultater i landprogrammene. Landprogrammene viser positiv fremgang på alle målområder. Rapporten viser at ca. 50 % av UNDPs innsats er rettet mot nasjonal planlegging og policyutvikling, ca. 25 % mot bevisstgjøring og kunnskapsformidling, og ca. 25 % er knyttet til prosjektgjennomføring.

Den eksterne evalueringen av UNDPs resultater i samme periode er imidlertid mer nyansert. Fortsatt er det en svakhet

ved resultatrapporten at den ikke bygger på et resultatrammeverk med forventede mål, grunnlagsdata og måltall for hele organisasjonen. Dette gjør det vanskelig å foreta en overordnet vurdering av organisasjonens fremgang. Det gis imidlertid et bredt bilde av UNDPs omfattende virksomhet i mange land og gode eksempler på viktige bidrag til utvikling.

Innen programområdet *fattigdomsreduksjon* rapporterer UNDP om aktiviteter i 146 land. Resultater som fremheves, er bl.a. styrket statistikk- og faktagrunnlag for politikktutvikling innen fattigdomsbekjempelse og oppnåelse av tusenårsmålene gjennom utarbeiding av 109 nasjonale rapporter om menneskelig utvikling og 147 rapporter om fremskritt med hensyn til tusenårsmålene. UNDP rapporterer om styrket oppnåelse av tusenårsmålene i 44 land gjennom utvikling av «MDG Acceleration Frameworks». 35 land i Afrika fikk bistand med å integrere fattigdomsorientering og tusenårsmål i nasjonale utviklingsstrategier. UNDP overførte forvaltningsansvar for støtte fra Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria til nasjonale myndigheter i 14 av 41 land, hvilket illustrerer UNDPs innsats for nasjonalt eierskap, kapasitetsbygging og styrket bærekraft.

Innen programområdet *styrking av demokratisk styresett* rapporterer UNDP om aktiviteter i 149 land. UNDP bidro bl.a. til å fremme tilgang til rettsvesen og andre offentlige tjenester for ekskluderte grupper i 76 land. Med assistanse fra UNDP forbedret 53 land statistikk- og informasjonssystemer for å overvåke kvaliteten på og øke tilgangen til offentlige tjenester, og i 21 land ble budsjettene for offentlige tjenester styrket. UNDP bidro til å styrke kapasiteten i 60 nasjonalforsamlinger og 70 menneskerettighetsinstitusjoner. I 50 land styrket UNDP mekanismer for bedre inkludering i rettslige prosesser, bl.a. gjennom mobile domstoler. UNDP bidro til bedre tilgang til rettsvesenet for kvinner i 14 afrikanske land. Videre støttet UNDP 50 folkeavstemminger og valg bare i Afrika, hvorav 85 % ble ansett som rettferdige og troverdige.

Innen programområdet *kriseforebygging og tidlig gjenoppbygging* rapporterer UNDP om aktiviteter i 106 land. UNDP støttet politikktutvikling i 42 land for å styrke kapasiteten til vurdering og håndtering av katastroferisiko. 20 land ble støttet i utviklingen av nasjonale kontrollmekanismer for håndvåpen og 23 land i å utvikle nasjonale mineryddingsplaner. UNDP bidro til reintegrering i samfunnet av 87 000 demobiliserte soldater, og til forbedret livsgrunnlag for 2 mill. personer i 15 kriseutsatte land/områder. I 25 kriseutsatte land bidro UNDP til infrastrukturforbedring for 3,1 mill. personer. UNDP bidro til freds- og forsoningsdialog i 15 land og bidro særlig til styrket nasjonal institusjonell kapasitet for forsoning og fredsbygging i Sør-Sudan, Sudan og Libanon.

Innen programområdet *miljø- og bærekraftig utvikling* rapporterer UNDP om aktiviteter i 153 land. UNDP bistod 116 land i å integrere forvaltning av økosystemtjenester i nasjonal planlegging og produktiv sektor. Forvaltningen av 1800 vernede områder som dekker 252 mill. hektar, ble forbedret, og utslipp av 170 mill. tonn CO₂-ekvivalenter ble unngått. 42 land fikk støtte til utforming av nasjonale strategier for å redusere avskoging (REDD+), og 61 land fikk bistand med bedre håndtering av

Evaluering av UNDPs arbeid i land berørt av konflikt

En uavhengig evaluering av UNDPs arbeid i land berørt av konflikt fra 2012 bekrefter UNDPs komparative fortrinn på dette feltet, med særlig henvisning til UNDPs sterke tilstedeværelse og nære partnerskap med myndighetene i de aktuelle landene, rollen som brobygger mellom humanitært arbeid, fredsbygging og langsiktig utviklingsinnsats, samt organisasjonens rolle innen styresett og institusjonell endring i forbindelse med konflikthåndtering. Hovedinntrykket er at UNDP lykkes godt i sitt arbeid i sårbare stater og spiller en viktig rolle som andre aktører vanskelig kan fylle.

Rapporten fremhever bl.a. at UNDP har gjort fremskritt i å styrke kvinners mulighet til å delta i oppbyggingen av politiske og juridiske systemer etter konflikter, ikke minst med hensyn til kvinners tilgang til rettsvesen. I land som Sierra Leone og Somalia har UNDP bidratt til å gjenoppbygge riksadvokatembeter, familievernsenheter på politistasjoner og spesialdomstoler for kjønnsbasert vold. I Hargeisa (Somalia) ledet UNDPs arbeid til at antallet saker om kjønnsbasert vold som ble formelt rettsbehandlet, økte med 44 % i 2011.

farlig avfall og kjemikalier. Gjennom Den globale miljø-fasiliteten (GEF) støttet UNDP 74 land i gjennomføringen av klimatiltak, og i 40 land bidro UNDP til økt tilgang til ren og fornybar energi for fattige og ekskluderte grupper. UNDP

ga også viktige bidrag til globale prosesser som Rio+20 og generalsekretær Ban Ki-moons initiativ *Sustainable Energy for All*.

2. Vurderinger: Resultater, effektivitet og kontroll

Organisasjonens resultatarbeid

«Multilateral Organizations Performance Assessment Network (MOPAN)» foretok i 2012 en gjennomgang av UNDP. Det mest kritiske punktet i gjennomgangen var at UNDP har særlige utfordringer knyttet til kvaliteten på sine resultatrapporteringsystemer, hvilket vanskeliggjør dokumentasjon av oppnådde resultater i tråd med målene i langtidspanen.

UNDPs styre har pålagt organisasjonen å definere et klart fokus og utarbeide et robust resultatrammeverk for neste programperiode, samt å styrke effektiviseringen av organisasjonen. Den nye langtidspanen for 2014–2017 viser at UNDP bestreber seg på å følge opp dette og rette på svakheter som er avdekket i evalueringer. Det er foreslått et begrenset antall overordnede mål- og innsatsområder, som skal styrke arbeidet på tvers av organisasjonen. Den nye planen retter særlig oppmerksomhet mot behovet for å konsentrere UNDPs innsats ytterligere på landnivå, styrke landkontorenes strategiske planlegging og mer effektiv, resultatorientert prosjektgjennomføring og -overvåking. En indikasjon på at UNDP tar dette på alvor, er at antall prosjekter på landnivå er halvert i løpet av inneværende periode. Et nytt og bedre resultatrammeverk er også under utvikling, hvilket vil kunne styrke UNDPs evne til å vise resultater og fremgang i tråd med planens mål.

Systemer for planlegging og budsjettering

UNDPs budsjettering er delvis resultatbasert. UNDP gjennomfører sammen med UNFPA, Unicef og UN Women en budsjettreform som skal bidra til å styrke budsjettet som styringsverktøy og bedre innsynet i hvordan midler planlegges og faktisk blir brukt i tråd med langtidspanen og dens resultatrammeverk. UNDPs utkast til budsjett for 2014–2017 ga noe mindre innsyn enn forventet, og ble først godkjent av

styret etter at UNDP hadde lagt frem spesifikasjon av blant annet hvor mye midler som planlegges brukt til viktige funksjoner som internrevisjon og evaluering.

Kontroll og antikorrupsjon

UNDPs kontrollsystemer vurderes som gode. Internrevisjonens uavhengighet sikres gjennom rapportering direkte til styret og budsjett som vedtas av styret. Ressursene er imidlertid forholdsvis små i forhold til oppgavene. UNDP har retningslinjer for forebygging og oppfølging av korrupsjonsmistanker. Eksternrevisjon foretas av FN-systemets felles revisjonsråd, Board of Auditors. De fleste avdekkede svakheter er knyttet til landkontorene og delvis sen oppfølging av anbefalinger fra internrevisjon og revisjon. UNDP har fra 2012 tilrettelagt for offentlig innsyn i internrevisjonens rapporter.

UNDP har en sterk, uavhengig evalueringsenhet som styrker innsynet i organisasjonens resultatoppnåelse. UNDPs evalueringspolicy vektlegger systematisk oppfølging av evalueringsanbefalinger.

Institusjonsbygging og nasjonalt eierskap

UNDP ansees i stor grad som en viktig samarbeidspartner for myndighetene og bidrar til å fremme nasjonalt eierskap ved å støtte opp om mottakerlandenes prioriteringer. UNDP samarbeider i stor grad med myndigheter og andre nasjonale partnere i gjennomføringen av programmer og prosjekter. Likeledes tar UNDP aktivt del i fellesprogrammer og oppfølging av Ett-FN på landnivå, som UNDP har et hovedansvar for å bistå med.

I vurderinger av UNDP påpekes imidlertid begrenset bruk av nasjonale systemer og tidkrevende prosedyrer som svakheter i måten arbeidet blir drevet på. UNDPs kapasitetsbyggingsarbeid ble evaluert i 2010, og rapporten viser at dette arbeidet

er relevant og effektivt. Samtidig pekes det på svak langtidsplanlegging, noe som svekker muligheten for å sikre at arbeidet gir vedvarende resultater. UNDP har innført en markør for kapasitetsbygging i sin resultatrapportering, som viser at 92 % av prosjektene i 2011 hadde kapasitetsbygging som et betydelig mål.

Lærings- og endringsvilje

Utformingen av en ny og mer fokusert langtidsplan for 2014–2017, et forbedret resultatrammeverk og et integrert budsjett

representerer en omfattende endringsprosess for UNDP. Langtidsplanen inneholder konkrete mål for hvordan UNDP skal bli en mer resultatorientert organisasjon, ikke minst på landnivå. Det pågår også en ekstern gjennomgang av organisasjonen, som skal munne ut i en plan for omorganisering med tanke på økt effektivitet i tråd med den nye langtidsplanen. I lys av disse prosessene fremstår UNDP som en organisasjon som viser vilje til endring og er inne i en positiv utvikling.

3. Norsk politikk overfor UNDP

UNDP er en meget viktig partner for norsk FN- og utviklingspolitikk, ettersom UNDPs mål i høy grad samsvarer med norske mål og på grunn av organisasjonens brede tilstedeværelse og koordinerende rolle på landnivå. UNDP har en sentral posisjon for å bidra til målsetningene i Meld. St. 25 (2012–2013) «Dele for å skape» og Meld. St. 14 (2010–2011) «Norge og FN: Felles framtid, felles løsninger». UNDP er en hjørnestein for FNs utviklingsarbeid og er organisasjonen som binder FNs utviklingsarbeid sammen på landnivå. Organisasjonen har en sentral og koordinerende rolle innenfor FN-reform på landnivå, «Ett FN». UNDP har en unik rolle i arbeidet for å fremme bærekraftig og inkluderende menneskelig utvikling, demokratiske styresett, samt konfliktforebygging og gjenoppbygging i sårbare stater. UNDP er også en partner for Norge innenfor klima og miljø, spesielt for den norske miljø- og skogsatsingen, og i arbeidet med humanitær nedrustning og væpnet vold. Gjennom sin ledende rolle i FNs utviklingssystem kan UNDP også bidra til at de ulike FN-organisasjonene opptrer koordinert og enhetlig i arbeidet med å fremme rettferdig fordeling.

Norge arbeider for at:

- UNDP styrker sin innsats på områder hvor organisasjonen har komparative fortrinn: fremme kunnskap, dialog og innsats for bærekraftig menneskelig utvikling, fremme demokratisk styresett, kriseforebygging og tidlig gjenoppbygging samt koordinering av FN-systemets utviklingsaktiviteter.

- UNDP i større grad vektlegger rådgiving og kapasitetsutvikling som setter myndighetene i stand til å utforme en helhetlig politikk og utviklingsplaner som fokuserer på rettferdig fordeling, bærekraftig utvikling og demokratisk styresett.
- Resultatrapporteringen må bedres, og et forbedret resultatrammeverk er en forutsetning for god rapportering.
- UNDP må levere målbare resultater. Dette krever resultatbasert styring så vel som en resultatorientert organisasjonskultur.
- UNDP må kommunisere tydeligere hva de leverer, hvorfor organisasjonen er viktig og hva som er resultatene av innsatsen.
- UNDP må ytterligere konsentrere sin innsats i det enkelte land. UNDP må trekke seg ut av aktiviteter der andre FN-organisasjoner eller aktører utenfor FN har bedre forutsetninger for å levere.
- UNDP må gjøre sitt ytterste for å bidra til at FN leverer som ett på landnivå.
- UNDP må bli mer effektiv, fleksibel og tilpasningsdyktig, ved bl.a. å revurdere dagens organisasjonsmodell og forbedre administrative rutiner og systemer for programplanlegging og -gjennomføring, inkludert personal- og kunnskapsforvaltning.

Utenriksdepartementet

Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse:

sb-fn@mfa.no. Profilarkene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

UTENRIKSDEPARTEMENTET